

Hội Thảo Thứ Ba: Về Giáo Lý Nhịn Chay Ramadan

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Sheikh Muhammad bin Saaleh Al-U’thaimen

Dịch thuật: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2013 - 1434

IslamHouse.com

المجلس الثالث: في حكم صيام رمضان

« باللغة الفيتنامية »

الشيخ محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2013 - 1434

IslamHouse.com

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا مَانِعَ لِمَا وَهَبَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا سَلَبَ، طَاعَتُهُ
لِلْعَامِلِينَ أَفْضَلُ مُكْتَسَبٍ، وَتَفَوَّاهُ لِلْمُتَّقِينَ أَعْلَى نَسَبٍ، هَيَّأَ قُلُوبَ أَوْلِيَائِهِ
لِلْإِيمَانِ وَكَتَبَ، وَسَهَّلَ لَهُمْ فِي جَانِبِ طَاعَتِهِ كُلَّ نَصَبٍ، فَلَمْ يَجِدُوا فِي سَبِيلِ
خِدْمَتِهِ أَدْنَى تَعَبٍ، وَقَدَّرَ الشَّقَاءَ عَلَى الْأَشْقِيَاءِ حِينَ زَاغُوا فَوَقَعُوا فِي الْعَطَبِ،
أَعْرَضُوا عَنْهُ وَكَفَرُوا بِهِ فَأَصْلَاهُمْ نَاراً ذَاتَ لَهَبٍ، أَحْمَدُهُ عَلَى مَا مَنَحَنَا مِنْ
فَضْلِهِ وَوَهَبٍ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ هَزَمَ الْأَحْزَابَ
وَعَلَبَ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الَّذِي اصْطَفَاهُ اللَّهُ وَانْتَخَبَ، صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَعَلَى صَاحِبِهِ أَبِي بَكْرٍ الْفَائِقِ فِي الْفَضَائِلِ وَالرُّتَبِ، وَعَلَى عُمَرَ الَّذِي فَرَّ
الشَّيْطَانَ مِنْهُ وَهَرَبَ، وَعَلَى عَثْمَانَ ذِي التُّورَيْنِ التَّقِيِّ النَّقِيِّ الْحَسَبِ، وَعَلَى عَلِيٍّ
صَهْرَهُ وَابْنَ عَمِّهِ فِي النَّسَبِ، وَعَلَى بَقِيَّةِ أَصْحَابِهِ الَّذِينَ اكْتَسَبُوا فِي الدِّينِ أَعْلَى
فَخْرٍ وَمُكْتَسَبٍ، وَعَلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ مَا أَشْرَقَ النَّجْمُ وَعَرَبَ، وَسَلَّم
تَسْلِيمًا.

Alhamdulillah, xin tạ ơn Allah Đấng có quyền ban bố và tước đoạt mà không ai dám can thiệp, việc phục tùng Ngài là hoàn hảo nhất đối với ai muốn thu gom ân phước và lòng kính sợ Ngài đưa con người lên vị trí cao nhất. Ngài là Đấng trang hoàng và sắp xếp niềm tin cho đám bầy tôi trung kiên và Ngài luôn tạo mọi dễ dàng thuận lợi, không tí khó khăn, không chút mệt mỏi trong hành đạo cho người thành tâm. Bên cạnh đó Ngài ấn định sự bất hạnh cho nhóm người bất hạnh, những kẻ chống đối, những người Kafir phủ nhận Ngài, Ngài đẩy chúng rơi vào lầm lạc ở trần gian và tổng cộng chúng vào hỏa ngục bùng cháy trong ngày tận thế. Bề tôi xin

tạ ơn Allah đã ban bỏ bổng lộc vô số cho bề tôi, xin tuyên thệ không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng ngoại trừ Allah duy nhất không có đối tác hay cộng tác cùng Ngài, duy chỉ Ngài đã đập tan mọi kẻ thù chống đối và xin chứng nhận Muhammad là nô lệ, là Rasul của Ngài, Người được Allah tuyển chọn và sán lọc. Cầu xin Allah ban bình an và phúc lành cho Người, cho bạn thân tín Abu Bakr người tốt nhất về danh giá và địa vị, cho U'mar người mà cả Shaytaan cũng phải khiếp sợ và lánh xa, cho U'sman người có hai diễm phúc thuần túy, cho Aly người có quan hệ mật thiết nhất, cho tất cả bằng hữu đã hi sinh, đã công hiến cho tôn giáo và cho tất cả những ai noi theo tấm gương cao quý của Người khi các vì sao vẫn còn chiếu sáng trời đông tây.

Quý đạo hữu Muslim, nhịn chay trong tháng Ramadan là một trong các rường cột quan trọng của tôn giáo Islam, Allah phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۸۵﴾﴾ البقرة: ۱۸۳ - ۱۸۵

﴿Hỡi những người có đức tin! (Allah) đã ấn định sự nhịn chay bắt buộc các người cũng như những thể hệ trước các người phải nhịn hồng (rèn luyện các người) trở thành người biết kính sợ (Ngài) * (Nhịn chay chỉ bắt buộc) trong một số ngày đã ấn định (tức trong tháng Ramadan). Đối với những ai trong các người bị bệnh hoặc đang đi đường xa nhà thì được phép hoãn việc nhịn chay lại và nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu; và đối với những ai có khả năng nhịn chay mà không muốn nhịn thì được phép thay thế bằng cách nuôi ăn (mỗi ngày) một người nghèo nhưng việc nhịn chay sẽ tốt hơn (nuôi ăn người nghèo). Bởi nhịn chay có giá trị rất vĩ đại (đối với Allah) giá như các người biết được điều đó * Tháng Ramadan chính là tháng mà Thiên Kinh Qur'an được (khởi đầu) mặc khải, nhằm hướng nhân loại đến với chân lý và qua Qur'an họ sẽ biết được đâu là thiện và đâu là ác (đâu là chân lý sáng chói và đâu là lầm lạc không lối thoát). Bởi thế, ai trong các người chứng kiến (tức có mặt tại quê nhà) trong tháng (Ramadan) thì phải nhịn chay trọn tháng và đối với ai bị bệnh hoặc đi du hành xa nhà thì được phép hoãn việc nhịn chay lại và nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu. Allah luôn muốn tạo sự dễ dàng cho các người, chứ không hề muốn gây khó khăn cho các người. Thế nên các người hãy hoàn thành tốt thời gian nhịn chay và hãy tụng niệm Ngài với lời Allahu Akbar (tức Allah vĩ đại nhất) sau khi đã hoàn thành sự nhịn chay (tức trong đêm Eid), đây cũng là cơ hội cho các người có dịp tạ ơn Ngài bởi chân lý mà Ngài đã ban.﴾ Al-Baqarah: 183 – 185 (chương 2).

((بُيِّىَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
وَأِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَحَجَّ الْبَيْتِ وَصَوْمَ رَمَضَانَ))

“Islam được xây dựng trên năm trụ cột: lời tuyên thệ La i la ha il lol loh và Muhammad là Rasul của Allah, dâng lễ Salah, xuất Zakat bắt buộc, hành hương (Haj) tại ngôi đền Ka'bah và nhịn chay tháng Ramadan.”⁽¹⁾ theo đường truyền do Muslim ghi:

((وَصَوْمَ رَمَضَانَ وَحَجَّ الْبَيْتِ))

“nhịn chay tháng Ramadan và hành hương (Haj) tại ngôi đền Ka'bah.”

Qua các bằng chứng khẳng định rằng nhịn chay trong tháng Ramadan là một nhiệm vụ quan trọng của mỗi tín đồ Muslim, một nhiệm vụ mà tín đồ nào cũng rõ. Ai dám cự tuyệt, dám bác bỏ thì yêu cầu y phải sám hối và chấp nhận thi hành bốn phận này, bằng không kết y án tử hình bởi tội phản đạo Islam. Sau tử hình không tắm rửa, không liệm, không hành lễ Salah, không cầu xin Allah thương xót, không chôn cất trong nghĩa địa Muslim mà chôn đại một nơi nào đó xa khu dân cư để tránh mùi hôi của xác.

⁽¹⁾ Hadith Hadith do Al-Bukhary ghi lại ở phần Iman, chương lời cầu xin của các người đức tin của các người vì Allah phán: «**Nếu không vì lời cầu nguyện của các người thì Thượng Đế của Ta không quan tâm đến các người**» Hadith số 8 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương phân tích các nền tảng của Islam và sự vững chắc của xương, Hadith số 16 và 21.

Nhiệm vụ nhịn chay tháng Ramadan được ấn định vào năm thứ hai Hijrah và Rasul ﷺ đã nhịn chay được chín năm và giáo luật nhịn chay được ấn định trong hai giai đoạn:

➤ **Giai đoạn thứ nhất:** Được quyền lựa chọn giữa nhịn chay và xuất thứ ăn nếu không nhịn nhưng khuyến khích nên nhịn.

➤ **Giai đoạn thứ hai:** Bắt buộc phải nhịn chay không có quyền lựa chọn, như trong hai bộ Saheeh từ ông Salamah bin Al-Akwa' kể: Khi Allah mặc khải câu Kinh:

﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ﴾

﴿nhưng đối với những ai có khả năng nhịn chay mà không muốn nhịn thì được phép thay thế bằng cách nuôi ăn (mỗi ngày) một người nghèo.﴾ tức được quyền lựa chọn giữa nhịn và không nhịn mà nuôi ăn người nghèo. Đến khi câu Kinh mặc khải sau xóa đi giáo lý lựa chọn này, Allah phán:

﴿فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

﴿Bởi thế, ai trong các người chứng kiến (tức có mặt tại quê nhà) trong tháng (Ramadan) thì phải nhịn chay trọn tháng và đối với ai bị bệnh hoặc đi du hành xa nhà thì được phép hoãn việc nhịn chay lại và nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu.﴾ đến đây Allah bắt buộc phải nhịn, xóa đi quyền lựa chọn.

Nhịn chay Ramadan có hiệu lực khi tháng Ramadan đã bắt đầu, cấm không được nhịn chay trước tháng một hoặc hai ngày để trừ hao, Rasul ﷺ nói:

((لَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمَهُ فَلْيَصُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ))

“Cấm các người nhịn chay trước tháng Ramadan một hoặc hai ngày ngoại trừ ai có thói quen nhịn chay Sunnah thì được nhịn vào ngày đó.” Hadith do Al-Bukhary ghi.

Và tháng Ramadan được xác định đã bắt đầu hay chưa là dựa vào hai điều sau:

👉 **Điều khoản thứ nhất:** Thấy được lưỡi liềm của tháng, bởi Allah đã ấn định:

﴿فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ﴾

﴿Bởi thế, ai trong các người chứng kiến (tức có mặt tại quê nhà) trong tháng (Ramadan) thì phải nhịn chay trọn tháng.﴾ Và Rasul ﷺ đã di huấn:

((إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَالَالَ فَصُومُوا))

“Khi các người nhìn thấy lưỡi liềm (tháng Ramadan) thì hãy nhịn chay.” Hadith do Al-Bukhary và Muslim ghi. Không bắt buộc mỗi người phải nhìn thấy mà chỉ cần một người tin cậy nhìn thấy giống như sử dụng máy móc để nhìn chẳng hạn thì bắt buộc tất cả cùng nhịn.

Điều kiện chấp nhận lời nói của người nhìn thấy lưỡi liềm là phải:

- ✎ Trưởng thành.
- ✎ Tinh thần bình thường.
- ✎ Muslim.
- ✎ Đáng tin về thông tin đã báo.

Nếu là trẻ em và người thần kinh thì lời nói không được tin cậy, còn người ngoại đạo thì càng không chấp nhận, bởi có Hadith do Ibnu A'bbas رضي الله عنه kể: Có một người Arab du mục đến gặp Nabi ﷺ mà báo: Tôi đã thấy được lưỡi liềm của tháng Ramadan, Rasul ﷺ hỏi:

((أَتَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟))

“Anh có chấp nhận tuyên thệ La i la ha il lol loh không?”
ông ta đáp: Thừa có. Rasul ﷺ hỏi tiếp:

((وَأَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ؟))

“và anh có công nhận Muhammad là Rasul của Allah không?” ông ta đáp: Thừa có. Rasul ﷺ bảo:

((يَا بِلَالُ، أَدِّنْ فِي النَّاسِ فَلْيُصُومُوا عَدًّا))

“Này Bilaal hãy công báo với mọi người ngày mai chúng ta nhịn chay.” Hadith do bảy học giả Hadith ghi ngoại trừ Imam Ahmad.⁽²⁾

(2) Hadith do Ibnu Khuzaimah và Ibnu Hibbaan xác minh là Saheeh.

Ai không đáng tin do nổi tiếng là người nói dối, câu trả, mắt yếu thì lời nói của y không được chấp nhận. Và việc xác nhận này chỉ cần một người nhìn thấy là đủ bởi Ibnu U'mar رضي الله عنه đã nói: *“Khi mọi người cùng theo dõi lưỡi liềm nhưng chỉ có tôi nhìn thấy và báo cho Rasul ﷺ biết, thế là người nhịn chay và ra lệnh mọi người cùng nhịn chay.”* Hadith do Abu Dawood và Al-Hakim ghi và nói: *“Hadith đúng theo điều kiện của Muslim.”*

Ai khẳng định rằng mình đã tận mắt nhìn thấy lưỡi liềm của các tháng Ramadan, tháng Shawwaal hay tháng Zul Hijjah phải báo ngay cho cấp lãnh đạo Muslim, bởi đây là các tháng liên quan đến hành đạo nhịn chay, xả chay và hành hương Haj - có qui tắc điều gì không thể thay thế thì nó là điều bắt buộc - và nếu như y ở một nơi xa cộng đồng thì buộc y phải nhịn chay và tìm cách để liên lạc mà báo cho cấp lãnh đạo bằng khả năng có thể.

Trường hợp cấp lãnh đạo thông báo bằng truyền thanh đại chúng bắt đầu và kết thúc của tháng thì tất cả tín đồ dưới quyền phải áp dụng theo, bởi lời nói của cấp lãnh đạo là bằng chứng thiết thực đáng tin cậy. Giống như Rasul ﷺ đã ra lệnh cho Bilaal thông báo cho việc nhịn chay bắt buộc tất cả phải thi hành.

Một khi Ramadan được xác định chính xác phù hợp theo giáo lý Islam thì cho dù lưỡi liềm có một ở hướng nào cũng mặc, bởi Rasul ﷺ yêu cầu là nhìn thấy lưỡi liềm chứ không yêu cầu phải thấy được ở một hướng nhất định nào đó, Rasul ﷺ nói:

((إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَيْلَالَ فَصُومُوا وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا))

“**Khi các người thấy lưỡi liềm (tháng Ramadan) thì hãy nhịn chay và khi các người thấy lưỡi liềm (tháng Shawwaal) thì hãy xả chay.**” Hadith do Al-Bukhary và Muslim ghi. Rasul ﷺ nói ở Hadith khác:

((إِنْ شَهِدَ شَاهِدَانِ مُسْلِمَانِ فَصُومُوا وَأَفْطَرُوا))

“**Nếu hai người đàn ông Muslim khẳng định đã nhìn thấy lưỡi liềm thì tất cả hãy nhịn chay và hãy xả chay.**” Hadith do Imam Ahmad ghi.⁽³⁾

➡ **Điều khoản thứ hai:** Dựa vào tháng trước đã đủ ba mươi ngày, bởi một tháng được tính theo mặt trăng không vượt hơn ba mươi ngày và không ít hơn hai mươi chín ngày, đôi khi có đến hai, ba hoặc bốn tháng liên tiếp đều là ba mươi ngày hoặc đều là hai mươi chín ngày nhưng trường hợp này rất ít, thường lệ là một hoặc hai tháng đủ thì tháng thứ ba là tháng thiếu. Nói chung một khi tháng trước đã đủ ba mươi ngày thì ngày hôm sau là tháng mới kể cả không thấy được lưỡi liềm bởi Rasul ﷺ đã nói:

((صُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطَرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ عُمِّيَ عَلَيْكُمُ الشَّهْرُ فَعِدُّوا ثَلَاثِينَ))

“**Các người hãy nhịn chay khi thấy lưỡi liềm (tháng Ramadan), nếu trường hợp bị mây che khuất tầm nhìn thì ước tính tháng đó ba mươi ngày.**” Hadith do Muslim ghi. Còn theo Al-Bukhary ghi thì:

((فَإِنْ عُمِّيَ عَلَيْكُمُ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلَاثِينَ))

⁽³⁾ Hadith có đường truyền không đáng ngại, bù lại có được lời Hadith chính xác như đã được Abu Dawood và Al-Darutqutny nói: “*Đường truyền Hadith liên lạc Saheeh.*”

“Nếu trường hợp bị mây che khuất tầm nhìn thì tính tháng Sha’baan là ba mươi ngày.” Theo Saheeh của Ibnu Khuzaimah từ Hadith của bà A’-ishah ﷺ kể: *“Xưa kia, Rasul ﷺ rất quan tâm đến tháng Sha’baan hơn bao tháng khác, rồi Người nhịn chay khi thấy lưỡi liềm Ramadan, nếu bị mây che tầm ngắm thì Người tính tháng Sha’baan là ba mươi ngày và nhịn chay vào ngày hôm sau.”* Hadith do Abu Dawood và Al-Darutqutni ghi và xác nhận là Saheeh.

Qua các dẫn chứng khẳng định rằng tín đồ Muslim không được phép nhịn chay Ramadan trước khi thấy lưỡi liềm, nếu không thấy được thì tính tháng Sha’baan là ba mươi ngày, đồng thời không được nhịn chay vào những ngày nghi ngờ tức không biết hôm nay có phải là ngày đầu tiên của Ramadan chưa, bởi ông A’mmaar bin Yaasir đã nói: *“Ai dám nhịn chay vào ngày nghi ngờ là y đã bất tuân Abu Qaasim ﷺ.”* Hadith do Abu Dawood, Al-Tirmizhi và Al-Nasa-y ghi và Al-Bukhary đã nhắc trong phần chú thích.

Bề tôi xin khẩn cầu Allah ban tất cả tín đồ Muslim mục mục áp dụng theo chỉ đạo của Nabi Muhammad ﷺ, khẩn xin Ngài kéo bầy tôi tránh xa mọi điều khoản gây bất hạnh và diệt vong, khẩn xin ban cho tháng Ramadan là tháng tốt đẹp và hồng phúc, xin hãy gia tăng nghị lực cho bầy tôi hành đạo và bảo vệ bầy tôi không phạm tội lỗi. Khẩn xin xóa tội cho bầy tôi, cho cha mẹ bầy tôi và cho toàn thể tín đồ Muslim dù sống hay chết bằng lòng thương xót của Ngài, thừa Đấng Độ Lượng Khoan Dung. Cuối cùng cầu xin bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho gia quyến cùng tất cả bằng hữu của Người.